

Sota-herännäisyyttä

Kirj. Kaapro Jääskeläinen

Toisinaan tuntuu oikein virkistävältä katsella, kuinka valpas luokkavaisto riistäjäluokalla on meidän päivinämme. Tietensä taikka tiedottomasti kaikki orjatyön varassa elävät ainekset joka haaraita puhaltavat yhteen hiileen, sitä hartaammin mitä lähempänä on tuon hiilen sammumisen vaara. Ollappa työväen luokkavaisto noin valveilla! Mutta ei, meillä ei vielä olla sinnepäin menossakaan. Jokainen, joka suinkin saa sylkeä kihoamaan suuhunsa, katsoo ensimmäiseksi tehtäväkseen koetella, olisiko hänessä miestä sylkemään meidän hiilemme sammuksiin. Vasta nähtyänsä, etteivät he siihen kykene, talttuvat pysymään muun joukon mukana.

Sotatilanteen aiheuttaman yleisen taantumuksen ohessa ja sen kansanomaisena aatteellisena pohjana

uskonnollisuus nostaa päätään

tavattomalla voimalla ja häpeämättömyydellä. Nykyisen sodan jälkeen ennustavat ne porvarilehdet, joita olen seurailnut, yhdestä suusta valtavaa uskonnollista nousua, "herätystä" kautta koko vanhan Europan, mutta eritoten Suurbritanniassa ja Ranskassa. Sodan selitetäänkin oikeastaan johtuneen siitä, että saksalainen kulttuuri oli vieraantunut kovin kauas jumalasta ja eksynyt ihmillisen järkeilyn teille. Sitä on nyt jumalan ja sotamiesten laukkuihin pistettyjen uusientamenttien avulla perinpohjaisesti kuritettava. Sitte palatta-

va kotiin rukoilemaan, ja paastoten ja työtä tehden maksamaan omilta ja vierailta kapitalisteilta otettuja sotavelkoja. Piplialla tehdään taas hyvää liikettä, ja asetetaan, jotka sodan ajan pu-noivat jumalan vitsaa Saksan pakanoille, saavat ryhtyä vanhoilla muoteillaan valamaan epäjumalankuvia Afrikan ja Aasian pakanoille, niin kuin ennenkin. Saksalaisen kilpailun poistettua voidaan vain toivoa niillä saatan entistä parempaa hintaa.

Brittiläisten ja ranskalaisten maajoukkojen, samaten kuin näiden molempien laivastojen ylimpiä päälliköitä on jo tähän mennessä jouduttu muutamia kertoja vaihtamaan, mutta tulipa sellaiseen korkeaan asemaan minkä niminen ja minkä näköinen mies tahansa, aina heillä on porvarilehtien henkilökuvauksien mukaan yksi yhteinen ominaisuus, joka näyttää käyvän perintönä viran mukana: kaikki he ovat syvästi uskonnollisia miehiä — ainakin tähän asti ovat olleet, ja lyönpä vetoa, että tulevat olemaan eteenkin päin. Brittiläisen armeijan miehistö myös oli jo alussa tavattoman jumalista ja yhä pitenmälle tuntuivat edistyneen autnuden tiellä — sotakentälle päästyä. Matkalla marsiessaan ne vielä rallattivat Tipperary-renkutuksia, mutta pian kuuluivat ottaneen käytäntöön virsikirjan hartaimmat virret. Jeesus sydämessä ja virren nuotti huulilla ne sitte painoivat pistintä epäuskoisen, järkeilevän saksalaisen mahaan ... Mutta

esiintyyppä se toisinaan valtti-vanhurskaana Saksan Villekin. Eikä niinkään vain "toisinaan": ainahan hänen julistuksissaan on johtavana sävelenä, että hän se tässä vasta onkin jumalan erikoinen ase saatanan laumoja jahtaamassa. Voiton vie kuitenkin turkkilainen, joka ei uskon asioissa ollenkaan ymmärrä leikkiä. Kaatuneitten turkkilaisten taskuista on tavattu ylipäällikön nimellä ja sinetillä varustettu käsky paratiisin portinvartijalle, että tämä tulija on laskettava sisälle ilman enempiä kuulusteluja.

Sodan alkupuolella, kun liittolaiset olivat pahasti alakynnessä, onnistui englantilaisten eräällä tärkeällä kohdalla Monsin luona pysäyttää saksalaisten ylivoimainen hyökkäys. Eivät oikein itsekään uskoneet, että heidänlaisensa jänishousut todella kykenivät mitään semmoista aikaansaamaan. Iloissaan muuan lontoolainen sanomalehtimies silloin kirjotti sotajutelman — jollaisia, ja parempiakin, Konrad Lehtimäki on kylännyt useita — kuvailen kuinka tällä samalla seudulla (Azincourtin tappelussa v. 1415) viisisataa vuotta sitten kaatuneitten englantilaisten jousimiesten haamat olivat nousseet haudoistaan ja rientäneet rappeutuneitten jälkeläistensä avuksi nyt suurimman hädän hetkellä. Kohta sen perästä alkoi lehdissä näkyä, aluksi hyvin arastelevia "tunnustuksia" yhdeltä ja toiselta haavotetulta upseerilta, että he sinä aamuna hämärässä ja sumussa todella olivat nähneet salaperäisiä, ylliuonnollisia sotaväen-osastoja äänettömästi liukuvan ohitsensa. Asia herätti niin tavatonta huomiota, että tuo sanomalehtimies, joka

sattui olemaan harvinainen poikkeus ammattialallaan: rehellinen ihminen, oikein säikähti ja julkaisi selityksen, ettei millään muotoa hänen kuvaustaan kenenkään pidä käsittää muuksi kuin mielikuvituksen tuotteeksi, sillä mitään muuta se ei ollut. Siitä huolimatta on kertomus vain pysynyt eleillä ja tuontuostakin saanut yhä unta vahviketta. Vangitut saksalaiset upseerit nyt viimeksi kuuluvat jutelleen Monsissa olleista "suunnattomista englantilaisista reservijoukoista", joita todellisuudessa ei ollut, mutta joita hekin siis olivat nähneet ja juuri niiden takia ratkaisevalla hetkellä keskeyttäneet rynnäkkönsä. Erään toisinnon mukaan saksalaiset näkivät ainoastaan yhden yksinäisen taivaallisen soturin — lieneekö ollut itse arkkienkeli Mikael vaiko vanhan Englannin pyhimystarujen taatuin tappelupukari Pyhä Yrjänä, siitä ei vielä olla aivan varmoja, sillä kumpikin oli ajallaan ja alallaan "Härmän paras". Se kuitenkin on varmaa, että nekin lehdet, jotka alussa hieman ujostellen alentuivat moisia taruja kertomaan, nyt jo häikäilemättä viittailevat "Monsin enkeleihin" kuin ainakin kaikille tunnettuun kiistämättömään tosiasiaan.

Kun tätä tapahtuu jokapäiväisissä maallikkolehdistä, niin missä asti oltaneekaan jo varsinaisissa hengellisissä lehdissä, joita minun vatsani ei kestä lukea, ja kirkkojen saarnastuoleissa. En yhtään ihmettelisi, jos jo hyvinkin läheisessä tulevaisuudessa joku pappeinkokous päättäisi ottaa Monsin enkelit kirkkokuntansa tunnustuskirjoihin. Entisten evankeliumien ja epistolain, ilmestysten ja ihmejuuttujen se-

pittäjissä ei totisesti ole ollut yhtä ainoata niinkään rehellistä miestä kuin oli tämän pyhäintarun pohjana olevan Azincourtin haamujutun keksijä, se lontoolainen sanomalehtimies.

Melkein yhtä vakaantuneeksi on jo päässyt taru läntisen rintaman juoksuhaudoissa kuleksivasta "Valkoisesta auttajasta", s. o. valkeaan vaipaan puetusta Jeesuksesta, joka siellä hoivailles vaikeasti haavottuneita, kunnes maalliset auttajat ehtivät paikalle paareineen, siteineen ja rohtopulloineen. Lukemattomat ovat ne haavotetut, joiden sanotaan kertoneen nähneensä tai tunteneensa hänen läsnäolonsa; jotkut tavallista herkkänäköisemmät sivullisetkin kuuluvat kertoneen tavanneensa saman iikan siellä keräilemässä kaatuneitten sieluja talteen. Vahinko, ettei meille tänne Canadan puolelle päästetä saksalaisia lehtiä, joten en tiedä, tokko saksalaiset omisssa juoksuhaudoissaan ovat nähneet jälkiäkään sellaisesta Jeesuksesta — taikka edes Neitsyt Mariasta. Voisi näet meidän lehtiemme kertomuksien perusteella otaksua Jeesuksen itsensä olevan niin liittolaismielisen, ettei hän suuresti välitä saksalaisista. Mutta äiti-vanhus saattaisi olla helläsydämisempi ja työskennellä vaikka sillä taholla laupendusisarena. Tarvitsevathan saksalaisparatkin jonkunlaisen taivaallisen hienohelman tukea ja pyhitystä elämöimiselleen vihollisissa: murhilleen, ryöstöilleen ja raiskauksilleen.

Oli miten hyvänsä: vähä näihin taivaallisiin auttajiin itse asiassa sotakentällä luotetaan. Väsymättä vain kerjätään varoja Punaiselle Ristille ja milloin milloinkin sotilassairaalalle. Eikä

edes Saksan Ville, jolla muuten ei näyttäisi olevan pää paperista, uskalla niinkuin Billy Sunday lähteä yksistään jumalansa avul-la saatanata vastaan paljain käsin. Kruppiin täytyy turvata ja vedenalaisiin — Bertha Krupp on hänelle paljoa tärkeämpi olento kuin koko taivaantäysi neitsyt-marioita. Yhtä vähän uskaltaivat liittolaiset jättää sodankäyntiä maasta nousevain haamujen tai taivaasta tipahtavain enkelien varaan. Kuumeisella kii-reellä vain värvätään miehiä ja värkätään aseita — oikeita lihasta ja luusta, vieläpä mahdollisimman lujasta lihasta ja luusta tehtyjä miehiä, ja mahdollisimman jyrkeviä aseita.

Olenpa ollut huomaavinani, että itse asianomaisten taistelurintamien jumalisuuden noususta ja laskusta voipi kuin ilmapuntarista seurailla sotaonnen vaihteluita. Jumalisimmillaan on kumpikin puoli silloin kun saa pahimmin selkäänsä. Niin oli asiainlaita Suomessakin: Veisattiin "Linnaa lujaa", kun ei mitään mahdettu Bobrikoffin kynsissä. Mutta suurlakon aikana oli jumalisuus tyyten haihtunut ilmasta. Laulettiin "Porilaisten marssia", "Työväen marssia" ja ehkä "Varsovalaistakin". Samaten olivat virsikirjan virret, Pönsin enkelit ja valkoiset auttajat liittolaisilla muodissa sodan alkuaikana, jolloin heidän varustuksensa olivat toivottoman puutteelliset ja riittämättömät. Nyt kun on ruvettu paremmin ryhtäämään saksalaiselle, ei ole mitään uutta keksitty tällä alalla. Päinvastoin tiedottavat lehdet, että yksistään canadalaiselta rintamalta palautetaan muutamia satoja "sotakappalaisia", elleivät halua ruveta tavalliseksi sotamieheksi. Tääl-

tä näet aikoinaan ryntäsi pappismiehiä joukkojen mukaan sakeana parvena kuin harakat siantappajaisiin. Ne otettiin avosylin vastaan, sillä silloin oli sellainen sielunruoka hyvin tervetullutta, mutta nyt kun alkaa olla maallinen muonitus kunnossa, ei sitä enää tarvita.

Sensijaan arvelen saksalaisten rintamalla jumalanpelon alkavan tästäpuoleen nousta. Keväämmällä luullakseni tullaan sinne kulettamaan lisää sotaprovasteja ja -kappalaisia — jos ei niitä jo silloin vielä tärkeämmästi tarvita kotona, kotiväkeä tyynnyttelössä.

Koska kerran sodan onnistumista ei ensinkään uskota yli luonnollisten voimien, ihmeitten ja ilmestyksien haltuun, täytyy kaikkia niitä, samaten kuin sotilasten jumalisuusjuttuja, pitää keksittyinä etupäässä ja ehkä yksinomaan kotona olevien mielenlennykseksi. Muutoin piankin rupeaisi rauhantoimissa askaroivan, hartaasti uskonnollisen väestön tuntoa kaivelemaan, että kristityt ihmiset tuollalalla vuosimääriä raatelevat toisiansa. Mutta kun he saavat kuulla, että jumalaahan siellä vain on palveltu ja että arkkiengelit, pyhimykset ja jeesukset ovat siellä kaikki mukana, niin tietenkin he rauhottuvat. Ihmisteurastus silloin muuttuu mahtavaksi jumalanpalvelukseksi, jossa kanuunat, kuularuiskut ja kiväärit vain tekevät urkujen tehtävän.

Vaikutukset alkavat jo selvästi näkyä, ainakin Englannissa. Jokseenkin joka kadulle on ilmestynyt ”pyhimyskomero”, toistaiseksi pieni ja vaatimaton. Siinä on tavallisesti liittolaislippujen koristamana, ristiinnaulitun tai jumalanäidin, Pyhän Yrjänän tai

paikkakunnan jonkun erikoispyhimyksen kuva ja joku rukous tai raamatunlause, mutta päänumerona on n. s. kunnialista, joka sisältää kaikkien sen kadun varrelta armeijaan tai laivastoon värväytyneiden nimet; kunkin nimen kohdalle on merkitty, milloin mies on kaatunut tai haavottunut taikka muulla tavoin kunnostautunut. ”Hahuttava ja yhä kiihtyvä kilpailu vallitsee eri katujen kesken siitä, mikä niistä saa komeamman kunnialistan”, kertovat lehdet mielihyvällä, lisäten että ”on hämmästyttävää, kuinka monet vähäpätöisimmistä syrjäkaduista ovat olleet kaikkein auhimpia osottamaan sankarillisuuttansa tässä kouraantuvassa muodossa: rekryyttien paljoudessa”. — Minusta se ei ollenkaan ole hämmästyttävää, sillä missäpä muualla niitä uskomattoman helposti narrattavia hölmöjä niin läämältään olisi kuin köyhälistökortteleissa, ja ketäs muita varten tällöinen pyydys olisi viritetty?

Ainoastaan yksi muistutus on minikään porvarillisen ajatussuunnan taholta tehty tuota pyhimyspalvelusta vastaan ja se juttu on kyllin kuvaava tässä mainittavaksi. Nuo komerot ovat oikeastaan olemassa sitä varten, että kunnialistalla olevien sukulaisten ja muutkin ohikulkijat niitten ääressä rukoilisivat vainajien sielun autuudeksi tai eloonjääneiden nahkan säilymiseksi. Tämä arveluttavasti vivahtaa katoollilaisiin käsityksiin ja tapoihin — ja Englantihan on protestanttinen maa! Mutta veljet ymmärtävät hyvin toisensa, niinkauan kuin molemmilla on oma lehmä ojassa. Katoolliselta taholta selitetään, ja kieltämättä ihan oikein, että ”sota itsessään jo

on hurjaa taantumusta, joka meidät viskaa takaisin alkeellisimpiin käsitteihin oikeasta ja väärästä; sentähden meidän ei tule hyljeiksi alkuperäisempiä vertauskuvia ja ihanteita yksinkertaisten mielen lohduttamiseksi ja ylentämiseksi”. Eli koruttomasti sanoen: hölmölle on heitettävä semmoinen syötti minkä se parhaiten nielee. Ja protestanttisissa piireissä nykyään jo yleisesti hyväksytään tämä ajatus. Sillä luokkavaisto on voimakkaampi kuin uskonkappaleet. Ja luokkavaisto sanoo jokaiselle rahvaan selässä ratsastajalle yhtä ja samaa: silloin kun luokkaedut ovat vaarassa, ovat kaikki keinot luvallisia.

*

Käsikädessä tämän vanhanaikaisen moukan-uskon elpymisen kanssa käy uudenaikaisempi

taikauskon tieteellistyttäminen.

Itse asiassa on kyllä turhaa koireutta ollenkaan erottaa toisistaan uskontoja ja taikuutta, mutta puhun nyt kuitenkin selvyiden vuoksi erikseen aikamme huomattavimmasta taikauskosta, jolle porvarilehdet tähänastisten saavutusten nojalla ennustavat loistavaa tulevaisuutta nykyisen sodan jälestä.

Ei ainoastaan valveutumassa olevan työväen piirissä, vaan myös nopeasti rappautuvan riistäjäloukan keskuudessa on iukuisasti sillä asteella olevia henkilöitä, joille ei enää maistu tavallinen talonpoikainen kirkonusko, mutta jotka sitä ahneemmassi tarttuvat vaikka kuinka vanhoihin taikuuksiin — sitä parempi mitä vanhempia ja törkeämpiä ne ovat, kun niiden verhona vain

on hiukankin tieteellisyyteen viihtävää hölynpölyä. Meille yleisimmin tunnetut lajit kulkevat teosofian ja spirituaalismin nimellä. Niiden varsinaisena elonlähteenä ovat aavistukset, unet ja näyt, ja niiden suurimpana viehätystenä kaiken mailman kummitusjutut.

Nykyisin on mahdotonta saada käsiinsä esim. canadalaista perhelehden numeroa — sellaisten, jotka tavallisina aikoina eivät näistä jutuista välitä tuon taivaallista — niissä ei kerrottaisi jonkun kotona olevan sotamorsiamen joko valveilla ollessaan aavistaneen tai unessa nähneen sankarinsa kaatumisen tahi haavotumisen täsmälleen samalla hetkellä ja ihan tarkalleen sillä tavalla kuin sen sittemmin havaitaan tapahtuneen. Jos kaatuneelta on jäänyt minkäänarvoista omaisuutta, ei vaimon tai äidin tarvitse monien virkakuntien kautta tiedustella, olisiko tuo mahtanut tehdä testamenttia ja mistähän sen voisi saada käsiinsä — säännöllisesti ilmestyy vainaja itse unessa tekemään selvää, minne hän on testamentin tallentanut. Ja aina se sieltä löytyy poikkeuksetta.

Sitäpaitsi tapaavat nykyisen sodan vainajat muutenkin, vain kansa kuluksi, pistäytyä lavertelemassa kotiväkensä kanssa kaikenlaisista vähemmänkin tärkeistä asioista. Eikä nämä jutut suinkaan ole yksistään akkaväen — surusta ja kärsimyksistä sekapaيسiksi saatettujen — kertomia, vaan ilmestysten todistajien joukossa on vankkaa miesväkeäkin. Huomattavin kaikista on Sir Oliver Lodge, tunnettu fyysikko, professori ja jonkun brittiläisen tiedeseuran puheenjohtaja, mutta jo kauan parhai-

ten tunnettu järkähtämättömänä teosoofina, henkiin ja haudantakaiseen elämään uskojana. Häneltä kaatui tässä sodassa poika, ja nyt on isäukko julkassut erityisen kirjan keskusteluistaan tämän vainajan kanssa hänen kuolemansa jälkeen. Omaa mielipidettään tyrkyttämättä kuuluu vain esittävän "pelkät tosiasiat". Itse kirjaa en ole nähnyt, sillä koko tämä ala ei ole minulle niin mielenkiintoinen, että nykyisenä tiukkana aikana käyttäisin varojani siihen kuuluvan ammattikirjallisuuden hankkimiseksi. Saan sitä lajia kyllikseni jo siitäkin vähästä, mitä olen seurailut muulla alalla liikkuvaa porvarillista kirjallisuutta näinä aikoina. Olen vain nähnyt tällaisia henkisyysaatteita suosivissa arvosteluissa ihmeteltävän, kuinka se poika-Lodge niin kovin vähäpätöisten, suorastaan naurettavan pikkumaisten tiedonantojen takia on ensinkään viitsinyt lähteä näille ilmestysretkilleen. Siksipä on syytä epäillä, että eiköhän vain tässäkin tapauksessa joku tunnoton lurjus ole käyttänyt tilaisuutta vetääkseen ukkorähjää nenästä pahanpäiväisesti.

Sitä huolimatta käytetään samoissa porvarilehdissä tätä Lodgen juttua, niinkuin kaikkia muitakin sota-ilmestyksiä, tukemaan sitä käsitystä, että nykyisen sodan suunnaton hävitys tulee ylilyllyksellä korvattua sillä hengen kirkastuksella, mikä ihmiskunnalle on sitte saksalaisen järjestyksen kukistettua koitua. "Elämän ja kuoleman välihoivi" on nyt sodan aikana seista jokottanut selkiselälläään melkein yhtä päätä niin kauan, että se tuskin enää menee milloinkaan ihan kiinni, vaan jää ikiajoiksi raolleen rempattamaan.

Vähemmän ihanteelliselle kielelle tulkitettuna tämä merkitsee:

Vaikka työjuhtia on hyväsesti tässä sodassa teurastettu, toivotaan kuitenkin voitavan pelastaa jo häviämässä ollut haudantaikaisten asiain harrastus — tuo kaiken pimityksen ja sille nojautuvan riistämisen aatteellinen pohja, niin että jällejäneitten selkänahasta voidaan yhä makeammalla taivaan mannalla ja yhä yltyvällä helvetin kauhulla kiskoa kaikki mitä loiseläjäluokka toimeentuloksensa tarvitsee, ja ehkä "jumalan avulla" vähä enemänkin.

*

Todistaakseni, etten ole tuon uskonnollisen ja henkisyystouhun perimmäistä tarkotusta vain omien arvelujeni mukaan tulkinut, täytyy minun vielä mainita muuan kuvaava esimerkki siitä, mihinkä tämä sotaherännäisyysliike pyrkii n. s. "käytännöllisen kristillisyyden" alalla täällä Canadasa. Tarkotan

Pelastusarmeijan ihmislihan kauppa.

Sitä on jo pitkä aika, kun meidän pääministeri Borden ilmoitti luvanneensa Englannin hallitukselle lähettää sotaan puoli miljoonaa miestä, jos tarvitaan. Ja tarvittavan näkyy kipeästi, eikä määrä ole vielä likikään täysi. Omituisinta asiassa on, että länsivaltiot, joissa väkiluku on vähäinen, ovat jo lähettäneet toistasataa tubhatta miestä enemmän kuin mitä niiden osalle asukasluvun perusteella olisi tullut. Väkirikkaassa idässä sitävastoin ei innostusta saada nousemaan keinnolla millään. Siellä on hyvät työajat: kaikki tehtaat käynnissä, sotatarpeita valmistamassa.

Meidän Tyynenmeren satamiin saapuu nykyään 500—600 aasialaista joka laivalla. Vaikka tämä British Columbia jo ennen sotaa oli aasialaissiirtolaisuuden luvattu maa, ei täällä vielä ollut kuin yksi keltainen kahdeksaa valkoista kohden. Nyt on aasialais-tulva niin lisääntynyt, valkoisen työväestön samalla vähentyessä, että suhde jo on: yksi keltainen kolmea ja puolta valkoista kohden, eli kaksi aasialaista jokais-ta seitsemää valkoista vastaan. Tätä tehden ovat aasialaiset hyvin pian enemmistönä. Ja tällä yksinkertaisella keinolla on län-nestä saatu sotaväkeen värväyty-mään enemmän kuin suhteellinen osansa.

Toista on Atlantin puolella. Entinen europpalainen siirtolai-suus on huvennut miltei olemat-tomiin. Viljaa ja sotatarpeita kulettavat laivat joutuvat teke-mään paluumatkinsa tyhjinä, si-ten suotta kallistaen ilmankin korkeita valtamerirahteja. Mistä apu?

Mistäpä muusta kuin Pelastus-armeijasta. Onhan sen tärkeim-pänä toimialana jo kauan ollut kansainvälisen orjakaupan har-jottaminen. Ainakin täällä Ca-nadassa se on jo vuosia esiinty-nyt toimeliaimpana rikkurien vä-litysluokkaan. Nykyisen sodan ajalla se on vallanpitäjille tehnyt suuriarvoisia palveluksia. Esim. Intiasta kulettanut tuhansittain "kuleja" Mesopotamian tappa-vaan ilmastoon, juoksuhautojen kaivamiseen ja muihin töihin.

Canadaa varten aiotuksi erikoi-suudeksi on armeija keksinyt "so-taleskien" tuottamisen Englan-nista. Asialle on koetettu antaa sellainen leima, että näitä leskiä muka on tarkotus etupäässä si-jottaa lännen maanviljelyssee-

duille, missä toisinaan surkeasti valitetaan työvoiman puutetta, ja missä sitäpaitsi kuvataan ole-van preerit mustanaan yksinäi-siä "kiljuvia ritareita" aina vailla vaimonpuolta. Tämän säällittä-vän tilanteen nojalla rohkeni Pe-lastusarmeijan canadalainen ko-mentaja Lamb tuota tarkotusta varten varoja kerätessään julki-šesti mainita Bordenin hallituk-sen olevan hankkeen takana. Mutta kun järjestyneen työväen taholta tiedusteltiin hallitukselta, oliko tuossa perää, vastattiin siel-tä, ettei hallituksella ole koko hankkeen kanssa mitään teke-mistä. Saamme kuitenkin olla varmat siitä, että hallitus on ja tulee olemaan tälle suunnitelmal-le sydämensä pohjasta suosiolli-nen.

Lännen riutuville ritareille an-nan kaikesta huolimatta sen neu-von, ettei pidä nuolasta ennen-kuin tipahtaa. Englannin armei-ja värvättiin enimmäkseen suu-rista teollisuuskeskuksista. Sota-lesket siis myös ovat niistä pai-koista kotoisin. Ainoastaan suur-kaupunkien ihmisvilinästä voi pelastusarmeija niitä saada pyy-dystetyksi. Siellä ne pyhimysko-merotkin ja kaikki muut herän-näisyyden välineet ovat. Siellä myös parhaasta päästä tavataan sillä portaalla olevaa naisväkeä, jota tarvitsee "pelastaa". Näitä kaupunkilaiskaunottaria olisi tur-ha vaiva yrittääkin sijoittaa maan-viljelys-alueille. He eivät pysty siellä vaadittaviin töihin eivätkä viihdy siellä vallitsevissa olois-sa. Mutta tehdastyöhön kau-pungeissa heitä kyllä voidaan käyttää, täällä yhtä hyvällä me-nestyksellä kuin Englannissakin. Meikäläisissä ase- y. m. tehtais-sa on jo pantu alulle "työvoiman laimentaminen", jolla tarkotetaan

naisten käyttämistä miesten töihin, että miehet sitte nälkäkuoleman uhalla voidaan pakottaa taistelemaan tämän ihanan, naisten ja aasialaisten työllä kapitalistejaan lihottavan isänmaan puolesta.

Pelastusarmeijan ohessa on myös Grand Trunk rautatie ryhtynyt välittämään naisten tuontia Englannista, "palvelustyttöjen" nimellä. Tilaaajan tarvitsee vain suorittaa tuolle yhtiölle matkarahan, niin saa itsekin vaatimuksiansa vastaavan tytön luokseen lähetetyksi mihin maan-ääreen tahansa. Pelastusarmeija puolestaan näyttää aikovan saada sotaleskien reisirahat enimmäkseen Englannin suurkapitalisteilta, joille meidänkin sotatarvetehtaat tärkeän osan voitostaan jauhavat. Eräs lännen lehti tosin ehdottaa Canadian valtiovaroista myönnettäväksi miljoonan dollaria Pelastusarmeijalle 1,300,000 sotalesken tänne tuottamiseksi, mutta sen edellämainittu Lamb lyö leikiksi. Ainoastaan sieluja ottaa Pelastusarmeija niin pikku maksulla — tuskin 75 senttiä henkeä kohden — siirtääkseen toiseen mailmaan, mutta ei käyttökunnossa olevaa lihatarvaa.

Tästäkin näkyy, että kysymyksessä ei ole mikään pieni liikeyritys. Pelastusarmeija varmasti tulee niittämään hyvät voitot, sillä laivat ottavat niitä tuodakseen halvalla, koska muuten saisivat palata tyhjillään. Voivatpa tuoda melkein vain "asianharrastuksesta". Osaavat-

han ne laskea, että jo parilla kolmella sadallatuhannella sotaleskellä saadaan ennenpitkää itä-Canadasta värväytymään senverran toistasataa tuhatta miestä mitä vielä puuttuu Bordenin lupauksesta määrästä, ja niitten kulettamisesta sitte kyllä on tilaisuus kahmasta vahinkonsa takaisin.

Satojatuhansia käsittävässä naisjoukossa saattaa sattua — on enemmän kuin luultavata, että sattuu — olemaan osa sellaisia, joista ei tule edullista työvoimaa tehtaihin ja teollisuuslaitoksiin. Mutta nykyisessä yhteiskunnassa ei ole mikään vaikeus käsitellä niitäkin pelastusarmeijalle voittoa tuottavalla tavalla. Oltuansa muutamia viikkoja tämän armeijan miespuolisten upseerien armoilla, ne varmaan ovat kyllin kypsiä käytettäväksi mihin tarkotukseen tahansa — vaikkapa myytäväksi tuohon tunnettuun hintaan: dollari paunalta.

Olenpa tähän elettyyn ikääni jo nähnyt Jeesus-riepua retuuttettavan vaikka minkälaisissa "edesottamisissa", niin miks'ei nykyisellä edistyneellä aikakaudella hänen nimensä voisi aivan hyvin esiintyä myös valkoisen orjakaupan verhona? Onhan tuosta siististä ammatista kaikenpuolista etua kapitalistiluokalle ja tässä erikoistapauksessa sievää sivutuloa sen ulkopuoliselle palvelijalle: Halleluja-armeijalle.

Sointula, B. C., helmik. 1917.
Kaapro Jääskeläinen.